

Sag C-156/24**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

28. februar 2024

Forelæggende ret:

Corte suprema di cassazione (Italien)

Afgørelse af:

2. februar 2024

Kassationsappellant:

STM srl

Kassationsindstævnt:

Ministero della Giustizia

Hovedsagens genstand

Kassationsappel til prøvelse af en dom, hvorved det blev fastslået, at der selv i tilfælde af forsinket betaling af beløb, der skyldes for udlejning af udstyr til aflytning til en anklagemyndighed, ikke kan anvendes morarenter i medfør af lovdekret nr. 231/2002, fordi retsforholdet mellem parterne – udlejeren og Ministero della Giustizia (justitsministeriet) – ikke kvalificeres som en handelstransaktion.

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

I henhold til artikel 267 TEUF anmodes om en fortolkning af EU-retten, og navnlig artikel 4, stk. 3, TEU, artikel 47 i chartret samt artikel 2, nr. 1) og 2), og artikel 10, stk. 1, i direktiv 2011/7/EU.

Præjudicielle spørgsmål

1) Skal princippet om loyalt samarbejde i artikel 4, stk. 3, TEU, den grundlæggende ret til effektive retsmidler for en domstol, som sikres ved artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, samt direktiv 2011/7/EU, og navnlig dets artikel 2, nr. 1) og 2), fortolkes således, at EU-retten er til hinder for en national lovgivning eller praksis, der (i) udelukker, at udlejerens leveringer, på anmodning fra anklagemyndigheder, af tjenesteydelser mod vederlag kvalificeres som »handelstransaktioner« som omhandlet i direktivet, (ii) og følgelig udelukker udlejerens krav i anledning af levering af tjenesteydelser til anklagemyndigheder fra direktivets regler om renter?

2) Skal princippet om loyalt samarbejde i artikel 4, stk. 3, TEU, den grundlæggende ret til effektive retsmidler for en domstol, som sikres ved artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, samt direktiv 2011/7/EU, og navnlig dets artikel 10, stk. 1, fortolkes således, at EU-retten er til hinder for en national lovgivning eller praksis, som ikke foreskriver en bestemt frist til at betale de beløb, der skyldes en tjenesteleverandør, og/eller som også bestemmer, at disse retskrav alene kan gøres gældende ved hjælp af retsmidlerne i dekret fra republikkens præsident nr. 115/2002 (Konsolideret lovtekst om sagsomkostninger), og navnlig alene ved at fremsætte indsigelse mod det respektive dekret vedrørende betaling?

Anførte EU-retlige forskrifter

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/35/EF af 29. juni 2000 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner: femte, syvende og niende betragtning

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af 16. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner: artikel 2, nr. 1) og 2), artikel 10, stk. 1, samt tredje og fjerde betragtning

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder: artikel 47

Anførte nationale forskrifter

Decreto legislativo del 9 ottobre 2002, n. 231 – Attuazione della direttiva 2000/35/CE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali (lovdekret nr. 231 af 9.10.2002 – Gennemførelse af direktiv 2000/35/EF om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner) (GURI nr. 249 af 23.10.2002) (herefter »lovdekret nr. 231/2002«), som ændret ved decreto legislativo del 9 novembre 2012, n. 192 – Modifiche al decreto legislativo 9 ottobre 2002, n. 231, per l'integrale recepimento della direttiva 2011/7/UE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali, a norma dell'articolo 10, comma 1, della legge 11 novembre 2011, n. 180 (lovdekret

nr. 192 af 9.11.2012 – Ændring af lovdekret nr. 231 af 9.10.2002 med henblik på fuldstændig gennemførelse af direktiv 2011/7/EU om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner, i medfør af artikel 10, stk. 1, i lov nr. 180 af 11.11.2011) (GURI nr. 267 af 15.11.2012): artikel 1-5

Decreto del Presidente della Repubblica del 30 maggio 2002, n. 115 – Testo unico delle disposizioni legislative e regolamentari in materia di spese di giustizia (dekret fra republikkens præsident nr. 115 af 30.5.2002 – Den konsoliderede udgave af lovbestemmelserne og forskrifterne om sagsomkostninger) (almindeligt tillæg til GURI nr. 139 af 15.6.2002) (herefter »den konsoliderede lov om sagsomkostninger«):

Artikel 168: »1. Ved begrundet dekret vedrørende betaling opgør den dommer, der behandler sagen, vederlaget til sine medhjælpere [...]. 2. Dekretet meddeles modtageren og parterne, herunder den offentlige anklager, og tjener som foreløbigt eksigibelt grundlag [...].«

Artikel 168a: »1. Omkostninger til de i artikel 96 i lovdekret nr. 259 af 1. august 2003 omhandlede tjenesteydelser og til de tjenesteydelser, som udgør et middel til brug af de førstnævnte, opgøres uden unødigt forsinkelse ved dekret vedrørende betaling af den offentlige anklager, der har anmodet om eller givet tilladelse til aflytning. [...] 3. Der kan fremsættes indsigelse mod dekretet vedrørende betaling i medfør af artikel 170.«

Artikel 170: »1. Modtageren og sagens parter, herunder den offentlige anklager, kan fremsætte indsigelse mod dekretet vedrørende betaling udstedt til gavn for dommerens medhjælper [...]. Indsigelsen reguleres i artikel 15 i lovdekret nr. 150 af 1. september 2011.«

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Ved betalingspåkrav pålagde Tribunale di Catanzaro (retten i første instans i Catanzaro) Ministero della Giustizia at betale, i overensstemmelse med artikel 4 og 5 i lovdekret nr. 231/2002, visse beløb inklusive morarenter til STM som vederlag for tjenesteydelser i form af udlejning af elektronisk udstyr til telefon- og rumaflytning, som det nævnte selskab leverede til flere anklagemyndigheder.
- 2 Ministero della Giustizia fremsatte indsigelse til den samme ret, som ved dom ophævede betalingspåkravet og tilkendte STM et krav eksklusive morarenter. Retten fandt nemlig, at leveringer af tjenesteydelser, som udgør et middel til telefon- og rumaflytning, ikke henhører under handelstransaktioner, hvis vederlag fastsættes efter kriterierne i lovdekret nr. 231/2002, men under aktiviteterne udført af dommeres medhjælpere, hvis vederlag opgøres efter kriterierne i artikel 168 ff. i den konsoliderede lov om sagsomkostninger.

- 3 Dommen i første instans blev appelleret og stadfæstet. STM har iværksat kassationsappel ved den forelæggende ret til prøvelse af dommen i anden instans.

De væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 4 **Kassationsappellanten er af den opfattelse**, at dennes levering af tjenesteydelser i form af udlejning af udstyr udgør en handelstransaktion som omhandlet i direktiv 2011/7/EU, fordi den svarer til en levering af tjenesteydelser mod betaling af en pris, hvorfor der skal kunne påføres morarenter i tilfælde af forsinket betaling.
- 5 Denne kvalifikation hindres ikke af den omstændighed, at det er en offentlig anklager, der har anmodet om tjenesteydelsen. Når den sidstnævnte giver tilladelse til brug af udstyr til aflytning, formulerer denne faktisk en egentlig accept af leverandørens bud og indgår således et aftaleforhold med leverandøren, som er omfattet af de almindelige bestemmelser om forpligtelser og aftaler.
- 6 Selv hvis det omhandlede retsforhold omvendt blev kvalificeret som offentligretligt, og betalingen således var begrundet i en lovbestemt forpligtelse og vedrørte sagsomkostninger, burde udlejeren under alle omstændigheder tilkendes morarenter og have ret til at gøre sit krav gældende også ved hjælp af andre retsmidler end det, som udtrykkeligt er fastsat i den konsoliderede lov om sagsomkostninger, dvs. dekretet vedrørende betaling. Det forholder sig nemlig således, at dette dekret, efter at det er udstedt, a) alene meddeles parterne og ikke forkyndes ved en bekræftet kopi, således at kreditoren, hvis denne vil foretage fuldbyrdelse, først skal opnå en eksigibel kopi og lægge ud for de respektive udgifter, b) ikke fastsætter nogen renter (lovbestemte renter eller morarenter), og c) kun kan være genstand for indsigelse i medfør af denne konsoliderede lovs artikel 170. Endvidere d) skal dekretet vedrørende betaling ikke udstedes inden for en bestemt frist.
- 7 **Ministero della Giustizia har derimod gjort gældende**, for det første at foranstaltningen om tilladelse til brug af privat udstyr henhører under udøvelsen af offentlig myndighed, og for det andet at en offentlig anklager ikke har beføjelse til at indgå aftaler, som er bindende for den offentlige forvaltning.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 8 Indtil 2004 fandtes ikke udtrykkelige bestemmelser vedrørende omkostninger til aflytning. Artikel 5, stk. 1, litra ia), i den konsoliderede lov om sagsomkostninger, indført ved lov nr. 311/2004, har – blandt de omkostninger, som statskassen kan tilbagesøge, efter at have lagt ud for dem – indføjet både omkostningerne til sporingsaktiviteter, der i henhold til loven påhviler telefonoperatører, og omkostningerne til de aktiviteter, som udgør et middel hertil. Artikel 168a i den konsoliderede lov om sagsomkostninger, indført ved lovdekret nr. 120/2018, bestemmer, at begge kategorier af omkostninger skal opgøres ved dommerdekret i henhold til artikel 168 i den konsoliderede lov om sagsomkostninger.

- 9 Dette lovgivningsmæssige valg bekræfter ifølge fast praksis ved Corte di cassazione (kassationsdomstol) lovgivers hensigt om, a) at også udlejning af udstyr fra private virksomheder samt det respektive personales eventuelle tjeneste skal opfattes som havende nær tilknytning til straffesager, og b) at de respektive omkostninger, i deres egenskab af særlige omkostninger, skal indgå i sagsomkostningerne og herved ikke være genstand for aftalefrihed i forbindelse med hverken opgørelse eller indsigelse. I overensstemmelse med denne tilgang kan disse omkostninger derfor udelukkende opgøres af den offentlige anklager, der behandler sagen, »uden unødigt forsinkelse« (artikel 168a), ved begrundet dekret, som bliver endeligt eksigibelt, såfremt der ikke fremsættes indsigelse i medfør af artikel 170 i den konsoliderede lov om sagsomkostninger, og som udgør grundlaget for betaling af omkostningerne i overensstemmelse med samme lovs artikel 171.
- 10 Efter den forelæggende afdelings opfattelse er der dog risiko for, at en sådan tilgang begrænser udlejerens effektive domstolsbeskyttelse, fordi den omstændighed, at der udelukkende henvises til den konsoliderede lov om sagsomkostninger, fratager udlejeren muligheden for, ved behov, at gøre sit krav gældende ved anmodning om betalingspåkrav. Et selskab som den nuværende kassationsappellant mister således ikke alene ret til morarenter, men skal endvidere lide under, ofte betydelige, forsinkelser ved at få anerkendt sine krav (den konsoliderede lov om sagsomkostninger fastsætter ingen frist, inden for hvilken den kompetente dommer skal udstede dekretet vedrørende betaling), råder ikke over et grundlag til at kunne indlede procedurer med henblik på at håndhæve sit krav, selv om dette er blevet anerkendt (dekretet vedrørende betaling fremsendes ikke i sin fuldstændige affattelse) og kan kun fremsætte indsigelse mod det opgjorte beløb ved hjælp af de fremgangsmåder, som udtrykkeligt er fastsat i artikel 170 i den konsoliderede lov om sagsomkostninger.
- 11 På baggrund af disse konsekvenser, som fremgår af hidtil fast praksis ved Corte di cassazione (kassationsdomstol), nærer den afdeling, for hvilken sagen er indbragt, tvivl om, hvorvidt denne praksis er forenelig med EU-retten. Denne praksis kan nemlig a) være i strid med EU-lovgivningen om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner, som gennemført i den nationale lovgivning, b) udgøre en specifik tilsidesættelse af artikel 10, stk. 1, i direktiv 2011/7, ved anvendelse af hvilken kreditoren bør råde over et tvangsfuldbyrdsgrundlag inden for 90 dage fra dekretet vedrørende betaling, og afslutningsvis c) være i strid med den grundlæggende ret til effektive retsmidler og til en upartisk domstol (chartrets artikel 47).

Der anmodes således om en præjudiciel fortolkning af de relevante bestemmelser.

- 12 Den forelæggende ret har påpeget, at efter en klage fra kassationsappellanten verserer en traktatbrudsprocedure i henhold til artikel 258 TEUF mod Italien (INFR(2021)4037); Europa-Kommissionen er nemlig af den opfattelse, at den italienske lovgivning, ved at udelukke udlejning af det omhandlede udstyr fra

handelstransaktioner, fratager leverandørerne den beskyttelse, som direktivet om forsinket betaling giver.

Under hensyntagen til traktatbrudsproceduren og de omfangsrige tvister mellem udlejere og anklagemyndigheder anmodes Domstolen om at træffe præjudiciel afgørelse efter den fremskyndede procedure.

ARBEJDSDOKUMENT